Käyttömaksulinjaukset 1.1.2027 alkaen / Liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelut

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 18.11.2026
8028/02.05.00/2026

Valmistelijat / lisätiedot:
hallintopäällikkö Anu Lehto-Korhonen, puh. 044 718 2402
kirjastotoimenjohtaja Päivi Peiponen, puh. 044 718 2311
museokeskuksen päällikkö Helka Väisänen, puh. 044 718 2620
musiikkikeskuksen johtaja Anu Lampela, puh. 044 718 2361
liikuntapalvelusuunnittelija Ilja Venäläinen, puh. 044 718 2500
liikuntapaikkapalveluiden päällikkö Saku Kekäläinen, puh. 044 718 2515
teatterinjohtaja Antti Lahti, puh. 044 718 1756
yhteisöpalveluiden päällikkö Kati Vähäsarja, puh. 044 718 2513
liikunta- ja kulttuurijohtaja Janne Hentunen, puh. 044 718 2502
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

sivistysjohtaja Mikko Ripatti

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta päättää linjata käyttömaksujen tarkistusten perusteet liikunta, kulttuuri ja yhteisöpalvelujen osalta 1.1.2027 alkaen seuraavasti:

Yleiset periaatteet

- Uusien opiskelijoiden hyvinvointikortti, jolla tarjotaan tutustumiskäynnit Kuopion kaupungin liikunta- kulttuuri- ja yhteisöpalveluiden tuottamiin palveluihin, toteutetaan myös vuonna 2027.
- Asukas- ja kyläyhdistyksiltä tai niihin rinnastettavilta toimijoilta ei peritä käyttömaksuja heidän järjestämien toimintansa edellyttämien kokousten osalta liikunta-, kultttuuri- ja yhteisöpallveluiden hallinnoimissa tiloissa eikä niissä tilatarpeissa, jotka liittyvät suoraan kaupunkia hyödyntävään toimintaan (esimerkiksi asuinalueen ympäristön siivoustalkoiden järjestelyt). Muilta osin asukas- ja kyläyhdistykset rinnastetaan muihin rekisteröityihin yhdistyksiin järjestettävän toiminnan perusteella.
- Palvelupäälliköt voivat myöntää yksittäisiä tutustumiskäyntejä vastuualueeseensa palveluihin ja päättää kampanjahinnoittelusta erikseen mm. palveluiden markkinointitarkoituksiin.
- Palveluiden kohderyhmähinnoittelua voidaan uudistaa palveluiden käyttöön kannustavasti.
- Mahdollisten arvonlisäverokantojen muutokset eivät vaikuta asiakkailta perittäviin arvonlisäverollisiin hintoihin.

Kirjastopalvelut

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) määrittelee kirjaston maksuttomiksi palveluiksi omien aineistojen käytön, lainaamisen, varaamisen, ohjauksen ja neuvonnan. Kunta voi periä maksun myöhässä palautetusta aineistosta, varatun aineiston noutamatta jättämisestä ja muista kuin edellä mainitusta suoritteista (kopiointi, tuotteet yms.) sekä tilojen vuokraamisesta.

Kirjastopalveluiden perimiä maksuja on viimeksi korotettu 1.1.2025. Niihin ei tehdä korotuksia. Poikkeuksena mustavalkoisten tulosteiden hinta, joka korotetaan 0,40 senttiin (nyt A4 0,20 € ja A3 0,40 €). Värillisten tulosteiden hinta pidetään entisellä tasolla (1 €) olipa kyseessä A4 tai A3 -koko.

Myöhästymismaksua voi kertyä maksimissaan 9 € / laina. Tämä lasketaan 6 €:oon / laina, jolloin maksuja ei kerry runsaasti aineistoja lainaaville asiakkaalle niin paljon, mutta maksukertymä toimii kuitenkin sanktiona tilanteissa, joissa aineistoja ei palauteta.

Lasten- ja nuortenosaston aineistojen ja yhteisökortilla yhteisön tiloissa käytettäväksi lainattujen aineistojen kohdalla pitäydytään käyttösääntöjen mukaisessa maksukäytännössä.

Museopalvelut

Museoiden käyttömaksujen hinnoittelussa seurataan museoalan kansallista hinnoittelutasoa ja otetaan huomioon näyttelytuotannoista ja palveluista syntyvät kustannukset, asetetut tulotavoitteet sekä lautakunnan käyttömaksulinjaukset. Vuodelle 2027 on päätetty nostaa museopalveluiden tulotavoitetta 50 000€.

Vuonna 2026 Taidemuseon pääsylipun hinta nousi näyttely- ja palvelukonseptiuudistuksen valmistuttua. Uusi peruspääsymaksu oli 12€, alennettu pääsymaksu 6€. Vuonna 2025 hinnat olivat 10€/5€. Muiden museokohteiden pääsymaksut eivät vuonna 2026 muuttuneet. Vuodelle 2027 pääsymaksut pysyvät vuoden 2026 tasolla. Kuopion museoiden pääsymaksut 1.1.2027 alkaen ovat seuraavat (Kuopion kaupungin museot kuuluvat pääsymaksujen osalta 0 % alv-kantaan.):

Kuopion museo: peruspääsymaksu 15 €, alennettu hinta 10 €
Kuopion taidemuseo: peruspääsymaksu 12 €, alennettu hinta 6 €
Kuopion korttelimuseo: peruspääsymaksu 8 €, alennettu hinta 5 €
J.V. Snellmanin kotimuseo: pääsymaksu 10 €; museo on avoinna vain ryhmille (ryhmän koko vähintään 10 hlöä), tilauksesta.

Alennettuun pääsylippuun ovat oikeutettuja opiskelijat, työttömät, eläkeläiset, varusmies- tai siviilipalvelusta suorittavat. Vähintään 10 henkilön ryhmien jäsenet ovat oikeutettuja ryhmälippuun (erillinen alennettu hinnoittelu).

Sisäänpääsy on maksuton alle 18-vuotiaille, opetusryhmille, sotaveteraaneille, avustajille, Kaiku-kortilla, lehdistölle, alan ammattilaisille ja opiskelijoille sekä museon vieraille.

Liikuntapaikkapalvelut

Vuoden 2027 käyttömaksulinjausten lähtökohtana on liikuntapaikkapalveluille asetettujen tulotavoitteiden saavuttaminen. Tavoitteeseen pyritään käyttömaksujen laajamittaisilla tarkistuksilla, jotka kohdistuvat sekä aluekohtaisiin että henkilökohtaisiin käyttömaksuihin. Korotukset ja hinnoittelurakenteen muutokset muodostavat kokonaisuuden, jossa tulotavoitteiden saavuttaminen sovitetaan yhteen liikuntapalvelujen käyttöön kannustavan hinnoittelun kanssa. Tavoitteena on, että liikuntapaikkapalveluiden käyttö- ja käyntimäärät säilyvät käyttömaksujen korotuksista huolimatta vähintään vuoden 2026 tasolla.

Korotusten kohdentamisen tavoitteena on, että niiden vaikutus yksittäisen liikkujan yksittäisen käyttökerran kustannukseen jää mahdollisimman vähäiseksi. Tämän vuoksi käyttömaksuja ei koroteta kaikissa tuotteissa ja palveluissa samansuuruisesti, vaan muutokset eriytetään tuoteryhmittäin. Valmistelussa on otettu huomioon liikuntapaikkapalveluiden myynti- ja käyttödatan tarkastelu sekä eri tuotteiden aikaisempien hinnankorotusten vaikutukset suhteessa palvelujen käyttöön. Tarkastelulla tuetaan korotusten kohdentamista siten, että hinnoittelumuutoksilla tavoiteltu tulokertymä ja palvelujen käytön edellytykset otetaan huomioon samanaikaisesti.

Aluekohtaiset käyttömaksut

- Kaikkia aluekohtaisia käyttömaksuja korotetaan kolmella (3) eurolla tunnilta vuoron nykyhinnasta riippumatta, lukuun ottamatta seuraavia poikkeuksia:
    - Koulujen pienten liikuntasalien (alle 300 m²) ja palvelukeskusten liikuntatilojen sekä allastilojen hinnat säilytetään ennallaan.
    - Uimahallien asiakasratamaksuja korotetaan 0,5 eurolla tunnilta vuoden 2026 hintoihin nähden.
    - Sulkapallon, pickleballin, pöytätenniksen ja Väinölänniemen tenniskenttien asiakasmaksuja korotetaan 0,5 eurolla tunnilta vuoden 2026 hintoihin nähden.
- Lippumäen ylipainehallin ja Kuopio-hallin koko kentän varausten alennuksista luovutaan, ja hinnoittelu on jatkossa aina lohkoperusteinen.
- Lippumäen ylipainehallin ja Kuopio-hallin kenttäalueiden varausten hintoja korotetaan yhdenmukaisiksi Luolan lohkohinnoittelun kanssa.
- Nurmikenttien ja hiekkatekonurmien hintoja korotetaan siten, että niiden ja tekonurmikenttien hintojen välinen ero pienenee puoleen.
- Jos korotus kohdistuu hinnastossa määriteltyyn lohkohintaan, koko alueen varaushinta määräytyy uuden lohkohinnan ja lohkojen määrän tulona.
- Hinnastossa määriteltyjä ottelu- ja päivähintoja korotetaan tuntihintojen korotusten perusteella suhteessa hinnoittelussa käytettyyn tuntimäärään.

Henkilökohtaiset käyttömaksut

- Kertamaksujen asiakashintoja korotetaan yhdellä eurolla, ja sarjatuotteiden hintoja korotetaan samassa suhteessa. Korotukset eivät koske Tahko Span hintoja.
- Vuosituotteiden asiakashintoja korotetaan 20 eurolla ja puolivuosituotteiden asiakashintoja 12 eurolla, pois lukien maaseutualueiden kuntosalien vuosituotteet, joiden hintaa korotetaan 10 eurolla. Seuraavien tuotteiden ja palvelujen hinnat säilyvät kuitenkin vuoden 2026 tasolla:
    - lasten uimataitorannekkeet
    - lasten ja nuorten hyvinvointirannekkeet
    - Puijon hyppyrimäkien harjoitusmaksut
    - pitkäaikaissairaiden kausikortit
    - palvelukeskusten liikuntatilojen hyvinvointirannekkeet
- Uimahalleissa pidettävät vesi- ja kuivajumpat muutetaan maksullisiksi. Samalla aikaisemmat vesivoimistelutuotteet poistetaan hinnastosta.
- Ensilumenladun normaalihintaisten kausituotteiden hintoja korotetaan 15 eurolla ja alennusryhmien kausituotteiden hintoja 13 eurolla.
- Kuopion alueen urheiluakatemian urheilijajäsenten aikarajallisten tuotteiden hinnat ja valikoima yhdenmukaistetaan opiskelijoiden hyvinvointituotteiden hintojen ja valikoiman kanssa. Ennallaan säilyvät urheiluakatemian valmentajan ranneke, urheilulukiolaisten arkisin klo 8–16 käyttöön oikeuttava ranneke sekä urheiluluokkalaisen ranneke.
- Lasten ja nuorten, opiskelijoiden ja eläkeläisten kuukausituotteet lisätään pysyvästi tuotevalikoimaan.

- Kuukausi- ja päiväpasseihin lisätään käyttöoikeudet Kotkankallion ja Rajalan väestönsuojien sekä Studentian kuntosaleille.

Asukas- ja kyläyhdistyksiltä tai niihin rinnastettavilta toimijoilta ei peritä tontinhaltijan luvan käsittelymaksua heidän liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimilla alueilla järjestämien kaikille kaupunkilaisille avoimien ulkotapahtumien osalta.

Supersyysloman ja hyperhiihtolomalla jatketaan maksuttomuuskäytäntöä siten, että liikuntapaikkojen yksittäiskäyttö on alle 18-vuotiaille maksutonta seura- tai tapahtumatoimintaan varattujen käyttöaikojen ulkopuolella sekä super- ja hyperhiihtoloman maksuttomaan ohjelmatarjontaan liittyvässä toiminnassa.

Palvelupäällikkö voi myöntää tapahtumien rakentamis- ja purkuajoille enintään 50 % alennuksen käyttömaksuista.

Palveluiden hinnoittelua voidaan alentaa erityisesti hiljaisina aikoina, jolloin palveluiden kävijämäärien ennustetaan laskevan vähintään 20 % ajankohdan keskiarvosta ja palveluissa, joissa hinnoittelun alentamisen voidaan katsoa lisäävän palvelun käyttöä. Palvelupäällikkö tai hänen ollessa estynyt työnjohtaja voivat alentaa hintoja yhden viikon ajaksi kampanjaluontoisesti enintään 50 %. Alennetut kampanjatuotteet koskettavat vain yksittäiskävijöitä. Kampanjahinnoittelusta tehdään muutoksenhakukelpoinen päätös ja päätös määrätään kuntalain 143 §:n nojalla heti täytäntöönpantavaksi, mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Yhteisöpalvelut

Yhteistyössä Yhteisöpalvelujen / Kino Kuvakukon kanssa toteutetuissa elokuvakulttuuria, mediakasvatusta sekä lasten ja nuorten kulttuuria edistävissä tilaisuuksissa ja elokuvaesityksissä voidaan poiketa vuokrahinnoista. Samoin projektorin vuokrahinnasta voidaan poiketa mediakasvatusta sekä lasten ja nuorten kulttuuria edistävissä tilaisuuksissa ja elokuvaesityksissä. Lähtökohtaisesti tilan käytöstä peritään korvaus tilavuokrana, osuutena tilaisuuden lipputuloista tai korvauksena Kino Kuvakukon henkilöstön työpanoksesta tilaisuuden toteutuksessa. Yhteistyötilaisuuksien hinnoittelusta neuvotellaan tapauskohtaisesti erikseen. Kino Kuvakukon kertalipun hintaa voidaan alentaa 50%:lla esim. lyhytelokuvanäytöksessä tai kampanjatarjouksessa. Vuoden 2027 kertalippujen ja sarjalippujen hinnat sekä tilavuokrahinnat pysyvät vuoden 2026 tasolla. Tilojen uudistamisella sekä markkinoinnilla pyritään kasvattamaan asiakasmääriä sekä lipputuloja.

Kuopion kaupungin asukastoiminnan tilat ovat maksuttomia avoimen toiminnan järjestäjille (yhdistykset, oppilaitokset ym. ei-kaupalliset toimijat). Yhteisöpalvelujen asukastiloja voi varata maksutta järjestöjen ja asukkaiden toimintaan yhteisötyöntekijöiden järjestämän avoimen asukastoiminnan aukioloaikojen ulkopuolella.

Liikuntaryhmien hinnoittelussa tärkein tavoite on liikunnallisen elämäntavan edistäminen, liikuntapalveluiden pariin innostaminen, ikääntyneiden ja erityistä tukea liikunnassa tarvitsevien toimintakyvyn tukeminen. Liikuntaneuvonta on maksutonta. Perumatta / käyttämättä jätetystä liikuntaryhmän varauksesta voidaan periä maksu.

Yksityisten tahojen kaupallisten tilaisuuksien käyttömaksu määritellään Nilsiän Mantun ja Alava-talon tiloissa yleishyödyllisten tilaisuuksien käyttömaksua korkeammaksi. Nilsiän Mantulla ja Alava-talolla yhteisöpalvelujen kanssa yhteistyössä toteutettujen tapahtumien tilavuokrasta sovitaan tapauskohtaisesti.

Kaupunginteatteri

Teatterinjohtaja päättää viranhaltijapäätöksellään pääsylippujen hinnoista ja ulosvuokraushinnastosta siten, että kaupunginteatterille asetetut tavoitteet toteutuvat parhaalla mahdollisella tavalla. Teatterille on asetettu kovat tavoitteet omien tuottojen osalta, niin pääsylipputulojen kuin vuokratulojenkin. Toinen päätavoite eurojen ohella on mahdollisimman suuri kävijämäärä vuosittain. Eurojen ja kävijöiden osalta on tavoitteena voimakas kasvu joka vuosi.

Joihinkin pääsylippujen hintoihin tehdään korotuksia kaudelle 2027-2028.

Teatterilla operatiivista myynti-, markkinointi- ja neuvottelutyötä tekevät myyntipäällikkö ja tapahtumatuottaja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, esimerkiksi dynaamisella hinnoittelulla, kampanjoilla, pakettihinnoittelulla ym. Myyntiä seurataan viikoittain, jopa päivittäin ja tilanteisiin ja tarpeisiin reagoidaan välittömästi.

Teatteri on mukana Kaiku-kortissa, Kultsi-kortissa ym. kaupungin yhteisissä hankkeissa.

Musiikkikeskus

Musiikkikeskuksen johtaja päättää viranhaltijapäätöksellään pääsylippujen hinnoista ja ulosvuokraushinnastosta siten, että musiikkikeskukselle asetetut tavoitteet toteutuvat parhaalla mahdollisella tavalla. Musiikkikeskukselle on asetettu kovat tavoitteet omien tuottojen osalta, niin pääsylipputulojen kuin vuokratulojenkin. Toinen päätavoite eurojen ohella on mahdollisimman suuri kävijämäärä vuosittain. Eurojen ja kävijöiden osalta on tavoitteena voimakas kasvu joka vuosi.

Musiikkikeskuksella operatiivista myynti-, markkinointi- ja neuvottelutyötä tekevät markkinointipäällikkö ja tapahtumien tuottajat näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, esimerkiksi dynaamisella hinnoittelulla, kampanjoilla, pakettihinnoittelulla ym. Myyntiä seurataan viikoittain, jopa päivittäin ja tilanteisiin ja tarpeisiin reagoidaan välittömästi.

Musiikkikeskus on mukana Kaiku-kortissa, Kultsi-kortissa ym. kaupungin yhteisissä hankkeissa.

Päätös

Selostus

Kuopion kaupunginvaltuusto päättää talousarviosta vuodelle 2027 marraskuussa 2026. Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta päättää vuoden 2027 talousarvion käyttösuunnitelmasta kokouksessaan joulukuussa 2026.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulotavoite määräytyy kaupunginvaltuuston talousarvion mukaisesti. Käyttömaksulinjaus esitykset on tehty hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan vuoden 2027 talousarvioesityksen pohjalta ja lautakunnan talousarvioesitys perustuu Kuopion kaupunginhallituksen antamaan talousraamiin ja kaupunginvaltuuston talouden tasapainotusohjelman linjauksiin. Lisäksi käyttömaksulinjaus esityksissä on huomioitu perusteiden lähtökohtana Kuopion kaupungin strategia ja siitä johdetut tavoitteet sekä aiemmin käyttömaksujen käyttöönotosta ja niiden suuruuden määräytymisestä tehdyt päätökset.

Sivistystoimialan toimintasäännön mukaan käyttömaksujen määräytymisen perusteista päättää hyvinvoinnin edistämisen lautakunta ja varsinaiset käyttömaksut päättävät palvelupäälliköt.

Vuoden 2027 käyttömaksujen linjausten ja palvelujen kehittämisen lähtökohtana on asiakasmäärien kasvattaminen erityisesti niissä palveluissa, joita kayttömaksujen korotukset eivät koske. Asiakasmäärien kasvu pyritään toteuttamaan palveiden kehittämnisen ja markkinoinnin keinoin. Päätösesitys käyttömaksujen linjauksista vuodelle sisältää myös linjausesitykset käyttömaksujen korotuksista ja muutoksista.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 30 § ja 35 §

Vaikutusten arviointi

Liitteenä.

Liitteet 8028/2026 Vaikutusten ennakkoarviointi